

Sakliste og saksfremstillinger for møtet i rovviltnemnda for region 8 den 14.10.2016

Sted: Thon Hotel Polar, Tromsø
Tid: 09.00–1500 (lunsj 12.00–13.00)

Sak kl.

23/16	0900–0915	Godkjenning av innkalling og sakliste	s. 1
24/16	0915–1030	Orienteringssaker	s. 1
	1030–1045	Pause	
25/16	1045–1100	Referatsaker	s. 1
26/16	1100–1200	Oppsummering av resultater Scandlynx-prosjektet i Troms og Finnmark, status for viltkameraprojektet i Troms og evaluering av rovviltnemder. NINA/John Odden	
	12.00–1300	Lunsj	
27/16	1200–1345	Bestandsstatus og videre forskning på kongeørn som predator på beitedyr. NINA/Morten Kjørstad	
28/16	1345 – 1400	Prosjektet Dyr i Drift – Informasjon om pågående og planlagte aktiviteter.	
29/16	14.00–1430	Anbefaling av gaupekvote i Finnmark, Troms og fastlandsdelen av Nordland sør til Rombaksbotn 2017	s. 2
30/16	14.30–1500	Planlegge møte med ministeren 31.10. på Gardermoen	

23/16 Godkjenning av innkalling og sakliste

Vedtak:

Innstilling til vedtak:

Rovviltnemnda for region 8 godkjenner innkalling og sakliste til møte den 2.6.2016

24/16 Orienteringssaker

- Nemnda orienterer om aktiviteter siden forrige møte
- Kort orientering fra Fylkesmannen i Finnmark
- Kort orientering fra Fylkesmannen i Troms
- Kort orientering fra andre instanser/interessenter som deltar på møtet

25/16 Referatsaker

Innhold

	Dato
Brev fra Klima- og miljøministeren om tidlig nedsanking	20.6.2016
Fråsegn frå årsmøtet i Målselv bonde- og Småbrukarlag, Ulveforvaltning på ville vegar	13.4.2016
Kongeørn som tapsårsak for sau og lam, NINA Rapport 1285	august 2016
Kvotestyring for betinget skadefelling av brunbjørn 2016, utvidelse av kvote	12.8.2016
Kvotestyring for betinget skadefelling av gaupe og brunbjørn i 2016/2017	31.5.2016
Kvotestyring for lisensfelling av brunbjørn i 2016 – region 5, 6, 7 og 8	5.8.2016
Melding om oppstart av arbeidet med revidering av forvaltningsplan for store rovdyr i region 6	8.7.2016
Ny tillatelse til skadefelling av bjørn – Bardu kommune	14.7.2016
Tillatelse til felling av brunbjørn i Pasvik. Miljødirektoratet	19.9.2016
Tillatelse til skadefelling av bjørn – Bardu kommune	22.6.2016
Tillatelse til skadefelling av bjørn – Bardu kommune	18.8.2016
Vedrørende klage på vedtak om kvotejakt på gaupe i region 8 i 2014	8.6.2016

26/16 Oppsummering av resultater Scandlynx-prosjektet i Troms og Finnmark, status for viltkameraprojektet i Troms og evaluering av rovviltnemnder.

NINA/John Odden

27/16 Bestandsstatus og videre forskning på kongeørn som predator på beitedyr.

NINA/Morten Kjørstad

28/16 Prosjektet Dyr i Drift – Informasjon om pågående og planlagte aktiviteter.

29/16 Anbefaling av gaupekvote i Finnmark, Troms og fastlandsdelen av Nordland sør til Rombaksbotn 2017

Vedtak:

Innstilling til vedtak:

Gaupekvote i Troms og avtaleområdet i Nordland

Rovviltnemnda vil tilrå at det settes en kvote på fire – 4 – gauper i B-området i Troms og samarbeidsområdet med Nordland (i samarbeidsområdet kan det ikke felles gaupe øst for Bjerkvik og E6). Av disse tilrå rovviltnemnda at det ikke kan felles mer enn totalt én gaupe i B-området i kommunene Sørreisa, Bardu, Dyrøy, Salangen, Lavangen, Gratangen, Skånland, Tjeldsund (fastlandet), Evenes og Narvik (vest for Bjerkvik og E6).

Rovviltnemnda tilrå at det ikke kan felles mer enn to voksne tisper, og at jakta stoppes når to voksne tisper er felt.

Gaupekvote i Finnmark

Rovviltnemnda vil tilrå at det settes en kvote på to – 2 – gauper i B-området i Finnmark. Det tilrås at det ikke kan felles mer enn én voksen tisper, og at jakta stoppes når én voksen tisper er felt.

Politiske føringer og lovverk som ligger til grunn for sekretariatets saksfremlegg

- St. meld. nr. 15 (2003–2004) Rovvilt i norsk natur
- Innst. S. nr. 174 (2003–2004)
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) av 19.6.2009
- Lov om viltet (viltloven) av 29.5.1981
- Forskrift om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) av 18.3.2005
- Forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013
- Forvaltningsplan for gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland, vedtatt mars 2011
- Representantforslag 163 S (2010–2011), og Stortingets behandling 17. juni 2011

Saksfremlegg

Rovviltnemnda i region 8 skal fatte vedtak om anbefaling av kvote for kvotejakt på gaupe i Finnmark, Troms og fastlandsdelen av Nordland sør til Rombaksbotn. Sekretariatet ved fylkesmennene i Troms og Finnmark legger her frem saksfremlegg med en faglig tilrådning til kvote.

Internasjonale avtaler og rammer

Norge har internasjonalt forpliktet seg til å ta vare på bjørn, gaupe, jerv, ulv og kongeørn gjennom Bernkonvensjonen som av Norge ble ratifisert i 1986. Konvensjonen inneholder krav til bevaring av flora og fauna i deres naturlige leveområder.

Sammen med 191 andre land og EU har Norge signert konvensjonen om biologisk mangfold. Konvensjonen trådte i kraft i 1993. Land som har underskrevet avtalen er forpliktet til å lage nasjonale strategier og handlingsplaner for å bevare det biologiske mangfoldet. Landene skal blant annet bevare truede arter og fremme samarbeid med andre land om biomangfold. De rovviltartene som finnes i Norge er i større og mindre grad felles bestander med våre naboland Sverige, Finland og Russland. Disse lands respektive forvaltningsregimer har stor betydning for den norske rovviltforvaltningen.

Norge har også tilsluttet seg andre avtaler som kan ha betydning for forvaltningen av rovvilt. Spesielt kan Europarådets dyreholdskonvensjon og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter artikkel 27 samt ILO-konvensjonen nr.169 om urfolks rettigheter nevnes.

Rammene for norsk rovviltforvaltning er gitt i norsk miljøvernlovgivning og i de internasjonale avtaler Norge har sluttet seg til.

Nasjonale rammer

Den 16. juni 2011 ble rovviltforliket i Stortinget inngått med enighet i alle partier. Forliket tar for seg forvaltningen av gaupe, jerv, ulv og bjørn. Forliket sier også noe om videre forvaltning av kongeørn.

Forliket sier at den norske rovviltforvaltningen skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

Rovviltforliket av 2004 hadde sitt fundament i Stortingsmelding nr. 15 (2002–2003), rovvilt i norsk natur, og Stortingets behandling av denne gjennom innstilling S. nr. 174. Føringerne i disse to dokumentene er fulgt opp i rovviltforskriften som igjen er hjemlet i naturmangfoldloven og i viltloven. Naturmangfoldloven – som er Norges første lov om vern og bærekraftig bruk av naturen, både i og utenfor vernede områder, er ett av en rekke tiltak som følger opp den globale konvensjonen om biologisk mangfold. Velferden til viktige byttedyr for rovviltet, som tamrein og sau, er regulert gjennom lov av 19.6.2009 om dyrevelferd med tilhørende forskrifter.

Det går frem av rovviltforliket 2011 at det skal legges vekt på regional forvaltning, med mål om at den regionale myndigheten i rovviltforvaltningen skal styrkes. Det skal utvises respekt for eiendomsretten samt enkeltmenneskers og lokalsamfunns livskvalitet. Forvaltningen skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap.

Den todelte målsettingen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Denne todelte målsettingen støtter seg til formålsparagrafene i viltloven, naturmangfoldloven og rovviltforskriften:

Viltloven § 1 (lovens formål)

Viltet og viltets leveområder skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares.

Innenfor denne ramme kan viltproduksjonen høstes til gode for landbruksnæring og friluftsliv.

Naturmangfoldloven § 1 (lovens formål)

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Rovviltforskriften § 1 Formål

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Bestandsmål, rovviltnemndas myndighet og bakgrunnen for kvote – kvotejakt på gaupe

Rovviltnemnda har myndighet til å fastsette kvote for kvotejakt på gaupe når bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for gaupe i regionen, jf. §§ 7 og 11 i forskrift av 18.3.2005 om forvaltning av rovvilt. Bestandsmålene er jf. forskriften også fordelt mellom fylkene i regionen. Bestandsmålsetning for region 8, er ti ynglinger av gaupe, hvorav fire ynglinger skal være lokalisert i Finnmark og seks ynglinger lokalisert i Troms. Ved vurdering av kvoter skal de fylkesvise bestandsmålene vektlegges, og søkes nådd det enkelte år.

Bestandsmåloppnåelsen baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt. De tre siste årene er det registrert 5,5, 8 og 9 familiegrupper i region 8, og dette gir et snitt på 7,5 familiegrupper (Tabell 1). Rovviltnemnda har dermed ikke myndighet til å fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe jf. rovviltforskriften. Det er da Miljødirektoratet som fatter vedtak om kvote, rovviltnemnda vedtar en anbefaling av kvote ovenfor Miljødirektoratet.

Tabell 1. Antall familiegrupper (ynglinger) av gaupe før jakt i forvaltningsregion 8 i årene 2014 – 2016, hvor området A er lagt opp til ynglingsområde for gaupe for å oppnå og opprettholde bestandsmålet, og området B er lagt opp til prioritert område for næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser (Forvaltningsplan for rovvilt region 8, vedtatt 10.10.2013). Fordeling mellom områder er tatt fra bestandsstatus i enkelte år, der en som grunnlag bruker registreringer av gaupeaktivitet fra 1. oktober og ut februar i registreringsåret (<http://rovdata.no/Gaupe/Rapporter.aspx>).

År	Antall Familiegrupper av Gaupe						Region 8 Total
	Finnmark			Troms			
	Område A	Område B	Total	Område A	Område B	Total	
2014	2	1	3	1,5 ¹	1	2,5	5,5
2015	0	2	2	2	4	6	8
2016	2	1	3	3	3	6	9
Total	4	5	8	6,5	8	14,5	22,5
Gjennomsnitt			2,67			4,83	7,5

¹Region 8 deler én yngling med Finland.

Kvoten for gaupe omfatter Nordland sør til Rombaken

I forvaltningsregion 7, Nordland, er det mål om 10 årlige ynglinger av gaupe. Her er det de tre siste årene registrert 4, 5,5, og 6,5 familiegrupper (gjennomsnittet = 6,3 ynglinger i perioden 2014 - 2016). Fylkesgrensa mellom Nordland og Troms er ingen naturlig barriere for gaupe, f.eks. i 2011 delte Nordland og Troms én yngling, og i 2012 delte regionene to ynglinger. Rombaken er en mer naturlig grense, og derfor har rovviltnemnda i region 7 og rovviltnemnda i region 8 inngått en samarbeidsavtale blant annet om kvotejakt på gaupe:

Samarbeidsavtale mellom rovviltnemndene i region 7 og 8

Rovviltnemnda i region 7 og rovviltnemnda i region 8 har inngått følgende avtale om kvotejakt på gaupe, lisensfelling av jerv, samt kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv:

1. Ved fastsetting av:

- kvote for jakt på gaupe,
- kvote for lisensfelling av jerv,
- kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv

i grenseområdene mellom Nordland og Troms, skal følgende område i Nordland omfattes av kvotevedtak for Troms:

Fastlandsdelen av Tjeldsund kommune, hele Evenes kommune og den delen av Narvik kommune som ligger nord for Rombaken (fra Rombaksbotn går grensa for området i Norddalen opp til Ofotbanen og langs Ofotbanen til svenskegrensa).

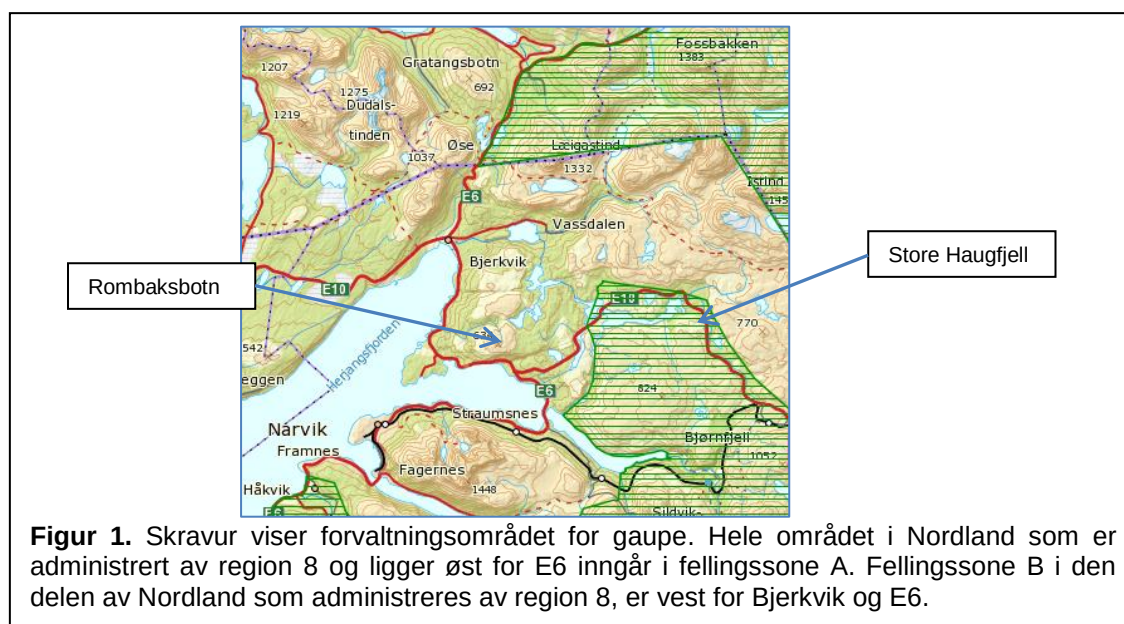
2. Kvotevedtak i dette området fastsettes av rovviltnemnda i Troms, som en del av fellingsområdene på Troms-sida av grenseområdet.
3. Sekretariatet for rovviltnemnda i region 8 skal ved utarbeidelse av saksframlegg for fastsetting av kvoter, legge vekt på:
 - bestandssituasjonen for de aktuelle artene i området,
 - fastsatt bestandsmål for de aktuelle artene i Nordland,
 - føringer i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland
 - tapssituasjonen for sau og rein i området
4. Rovviltnemnda i region 7 skal gis anledning å komme med merknader til saken før det fattes vedtak om slike kvoter.
5. Kvotejakt og lisensfelling i dette området administreres av Fylkesmannen i Troms. Søknader om skadefelling av jerv, gaupe, ulv og bjørn i dette området skal behandles av Fylkesmannen i Troms i nært samarbeid med Fylkesmannen i Nordland.
6. I de tilfeller der Direktoratet for naturforvaltning har myndigheten til å fastsette slike kvoter i en eller begge rovviltregionene, oppfordres det til at DN fatter vedtak i samsvar med denne avtalen. Det legges til grunn at rovviltnemnda i region 8 kan fatte vedtak om kvoter i det aktuelle området i Nordland også i tilfeller hvor myndigheten til å fastsette slike kvoter i region 7 er tillagt DN.
7. Denne avtalen gjelder for perioden 6.9.2012–1.6.2015. Ved avtalens utløp skal det vurderes evt. videreføring av tilsvarende samarbeid. Avtalen kan oppheves umiddelbart dersom en av nemndene ønsker dette.

På møte for rovviltnemnda i region 8 den 21.1.2015, sak 4/15 om samarbeidsavtale mellom rovviltnemndene i region 7 og 8 ble det vedtatt at avtalen videreføres inntil en av partene sier den opp. Rovviltnemnda i region 7 vedtok på sitt møte den 20.5.2015 i sak 10/2015 videreføring av avtalen inntil en av partene sier den opp.

Forvaltningsområdet nord i Nordland

Nordfylket er forvaltningsområdet for Nordland som grenser mot Troms. Selv i områder lagt opp for å nå og opprettholde gaupebestanden, er ikke ynglinger av gauper ønsket i hele disse områdene. Prioriterte kalvingsområder for rein og beiteområder for sau skal ikke ha forekomst av gaupe ynglinger i Nordland. Området Store Haugfjell (Figur 1) er det eneste området i Nordland som er administrert av rovviltnemnda i region 8, og som er forvaltet som ynglingsområde for gaupe. Dette området er likevel del av fellingsområdet «Nordfylket», og skal legges til grunn ved målstyring av uttak i samsvar med kriteriene for kvotejakt på gaupe.

Nordfylket har mål om tre årlige ynglinger av gaupe. Med å følge anbefalingene for vurdering av bestanden, og kikke på antall ynglinger det siste tre årene (Brøseth og Tovmo, 2013), og i tillegg kikke på registrert bestand (familiegrupper og individer) og felling i den samme perioden, kan vi vurdere om forvaltning er i nærheten med å nå bestandsmålet. I registreringssesongen 2015/2016, 2014/2015 og 2013/2014 ble det registrert henholdsvis 2 ynglinger, en halv yngling (yngling ble delt med Sverige) og ingen ynglinger i Nordfylket (gjennomsnitt = 0,83) (Figur 2 – 4). Registreringer indikerer også at det var en lav bestand av gaupe i nor Nordland og sør Troms ved registreringssesongene 2013/2014 - 2015/2016 (Figur 2 - 4). I tillegg har det vært felt lite gaupe det siste tre årene. I jaktår 2016 ble det felt ingen gaupe i Nordfylket. I jaktår 2015 ble det felt en Hanngaupe ved Ramsund i Tjeldsund kommune, og i 2014 var det felt fire gauper (2 hann-, og 2 voksen hunngauper) i Nordfylket utenfor samarbeidsområdet. Med bakgrunn i overnevnte, vil sekretariatet tilrå rovviltnemnda i region 8 å anbefale at kvoten nord for Rombaken og øst for E6 tilhøre A-området, mens kvote vest for E6 fra Bjerkvik tilhører B-området.

Gaupe – overvåking og bestandssituasjon

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at kunnskapsgrunnlaget skal være best mulig jf. naturmangfoldloven § 8. Gaupebestanden i Norge blir hovedsakelig overvåket ved årlig å registrere antall familiegrupper, som er mordyr fulgt av årsunger. De fleste registreringer skjer på sporsnø. Registreringsperioden varer fra 1. oktober og ut februar. Årsaken til at registreringene ikke varer lenger, er at voksne dyr går sammen i paringstiden i mars, og derfor feilaktig kan bli vurdert å være familiegrupper. For dokumentasjon av familiegrupper må observasjoner av dyr, spor eller sportegn meldes til SNO, som da sender rovviltpersonell ut i felt. Innen region 8 gis det 15 000 kroner (skattepliktig) i dusør for meldinger om funn av nye familiegrupper som dokumenteres av SNO.

Det benyttes avstandsregler for å skille registreringer av ulike familiegrupper fra hverandre. De siste årene har det Skandinaviske gaupeprosjektet (Scandlynx <http://scandlynx.nina.no/>) samlet inn nye data på forflytning hos gauper. Basert på denne nye kunnskapen er det foretatt en revidering av de gjeldende avstandsreglene. Lengden på avstandsreglene varierer med antall døgn mellom observasjonene, og det skilles mellom dynamiske og en statisk avstandsregel. De dynamiske avstandsreglene tar utgangspunkt i maksimal luftlinje avstand som hunngauper forflytter seg fra en dag til påfølgende dager. Den statiske avstandsregelen gjelder når det er mer enn ti dager mellom observasjonene, og vil i praksis være ytterpunktene i et hjemmeområde for en hunngaube med unger.

Ut fra alle bekreftede observasjoner, både dokumenterte og antatt sikre, beregner Rovdata hvor mange familiegrupper som minimum lever i Norge det enkelte år. I 2016 fant de at det var ni familiegrupper i region 8, hvorav tre i Finnmark og seks i Troms, og i region 7 var det 6,5 familiegrupper (Figur 2 – 4). Dette tilsvarer en familiegruppe til for hver region sammenlignet med 2015. Over årene 2014–2016 var det gjennomsnittlig registrert 7,5 og 6,3 familiegrupper i henholdsvis region 8 og 7.

Siden høsten 2014 er det en kjent avgang på ti gauper i Finnmark, Troms og samarbeidsområdet med Nordland. Av disse var det tre voksen hunngauper, to som ble tatt ut i 2016 hvorav én er fra Storfjord, og én er fra Lyngen, og én som ble tatt ut i 2015 i Balsfjord.

Sør- Troms og nordre del av Nordland grenser til Norrbottens Län i Sverige. Her har registrert antall familiegrupper avtatt fra 2011 til 2014. Dette hovedsakelig grunnet en politisk avgjørelse om å gjennom jakt redusere gaupebestanden i reindriftsområdene (prop 2008/09:210 – En ny rovdjursforvaltning). I 2015 ble det registrert en økning av antall familiegrupper i Sverige. Dette mønstret ble speilet også i Norrbotten, med en økning fra 17 familiegrupper i 2014 til 32,5 i 2015. Antall familiegrupper registrert i Norrbotten i 2016 ble litt mindre med 29 registreringer, men legg merke til at det er fortsatt to familiegrupper ved Torneträsk ved grensen med Norge (innenfor 2 mil av Norsk-Svensk grense, Figur 5A). Nord Troms og Finnmark også grenser til Finland. Det tyder på at det er en tynn gaupebestand i nordlige områder i Finland (Figur 5B).

For å beregne antall gauper i bestanden tas det utgangspunkt i antall familiegrupper. Omregningsfaktorene som brukes er 6,24 ($\pm 0,73$ SE) for nordlig reinsdyrområde og 6,14 ($\pm 0,44$ SE) for sørlig reinsdyrområde (Andrén m.fl. 2002, Andersen m.fl. 2003). Sørlig reinsdyrområde regnes i denne sammenheng nord til og med Lenvik, Balsfjord og Målselv, mens nordlig reinsdyrområde regnes nordover fra Karlsøy, Tromsø, Lyngen og Storfjord. I

praksis har det lite å si om hvilken omregningsfaktor én bruker når bestandsmål på Fylkesskala er så lav (dvs. 6 ynglinger i Troms og 4 ynglinger i Finnmark).

I Norge ble gaupebestanden før reproduksjonssesong og før kvotejakta 2015 beregnet til å være på 356 (95 % CI = 297 - 415) dyr (<http://www.nina.no/archive/nina/PPPBasePdf/Bestandsstatus%20for%20store%20rovdyr%20i%20Skandinavia/2-2015.pdf>), dette mot 310 (95 % CI = 255 – 365) i 2016 (<https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/2409127/Rapporten.pdf?sequence=3&isAllowed=y>). Bestandsestimatet før jakt i 2016 viser en nedgang på 13 % i antall gauper på landsbasis i forhold til i 2015, og ligner derfor estimatet for 2014 (313 dyr, 95 % CI = 259 – 367) (http://rovdata.no/Portals/Rovdata/Dokumenter/gaupe_skandinavia_2014.pdf?ver=2014-11-19-113728-590).

Scandlynx-forskere utviklet en modell for å beregne gaupebestandens utvikling over tid (Nilsen m.fl 2011). Ny metodikk for å registrere familiegrupper som danner data for denne modellen blir beskrevet i Brøseth og Tovmo (2013). Når bestanden ligger rundt bestandsmål, tyder estimatene fra modellen på at bestanden skal holdes stabil ved å høste 0,43 voksne hunndyr per familiegruppe [totalt 1.27 dyr per familiegrupper (Nilsen m.fl. 2011). Nilsen m.fl. (2011) indikerer at estimatet av 0,43 hunngauper samvarte godt med gjennomsnitt uttaket av voksne hunngauper i forhold til antall registrerte familiegrupper mellom vurderingsperioden for modellen 1996-2011.

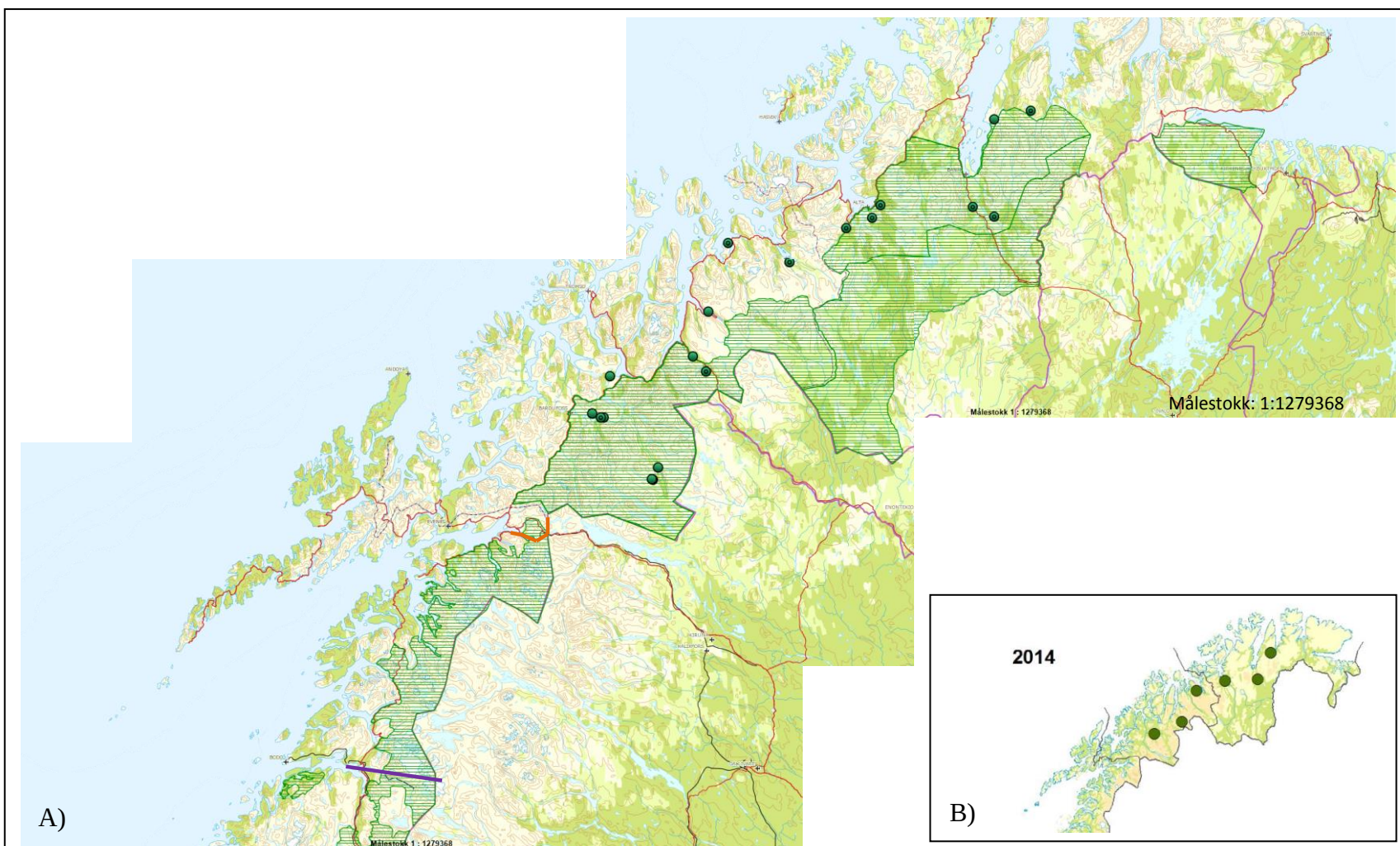
Beitesesongen (01.01.2016 – 03.10.2016 Rovbase.no), var det i Nordland 31 sau som ble dokumentert eller antatt tatt av gaupe, én av disse i samarbeidsområdet med region 8, denne i Evenes kommune. I Troms er det 12 sau som er dokumentert eller antatt tatt av gaupe, én i Dyrøy, én i Målselv, sju i Kæfjord, én i Storfjord, og to i Sørreisa. I Finnmark er det åtte sau som er dokumentert eller antatt tatt av gaupe beitesesongen 2016, tre i Alta og fem i Nesseby.

Siden 01.10.2015 er det i Finnmark 58 rein som er dokumentert eller antatt drept av gaupe, i Troms er dette tallet 70, og i samarbeidsområdet med Nordland er det én rein som er dokumentert eller antatt tatt drept av gaupe (Figur 6). Til sammenligning var det i perioden 1.10.2014–01.10.2015 dokumentert eller antatt 48 rein i Finnmark, 39 rein i Troms og 3 rein i samarbeidsområdet med Nordland som var dokumentert eller antatt tatt av gaupe. Dette tilsvarer en økning på 10 dyr i Finnmark, og 30 dyr i Troms, noe som i Finnmark kan kanskje ha noen sammenheng med en til yngling av gaupe sammenlignet med i fjor. Det er ikke kjent hvorfor det ble så stor en økning i drept rein i Troms sammenlignet med i fjor. Antallet ynglinger har vært stabilt, og vinterforhold for rein har generelt vært bra (SNO). I samarbeidsområdet med Nordland, har antall drept rein gått ned sammenlignet med i fjor.

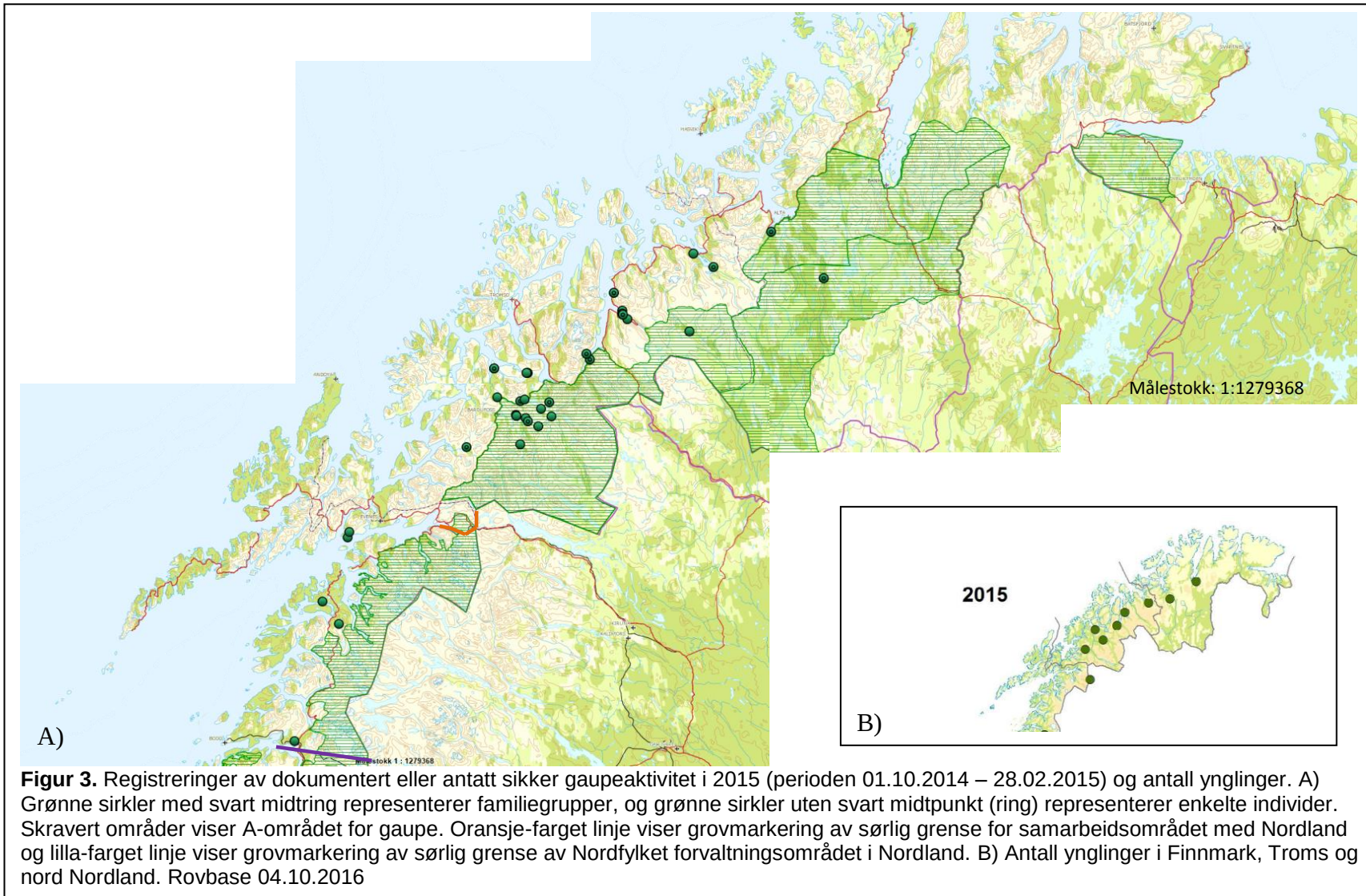
Det er en usikkerhet knyttet til neste års registrering av gaupe, dersom et gitt antall gauper tas ut av bestanden. Denne usikkerheten vurderer sekretariatet at i første rekke ligger i årlige variasjoner i ynglesuksess hos gaupe, og ikke i så stor grad i dataene som på nåværende tidspunkt danner beslutningsgrunnlaget.

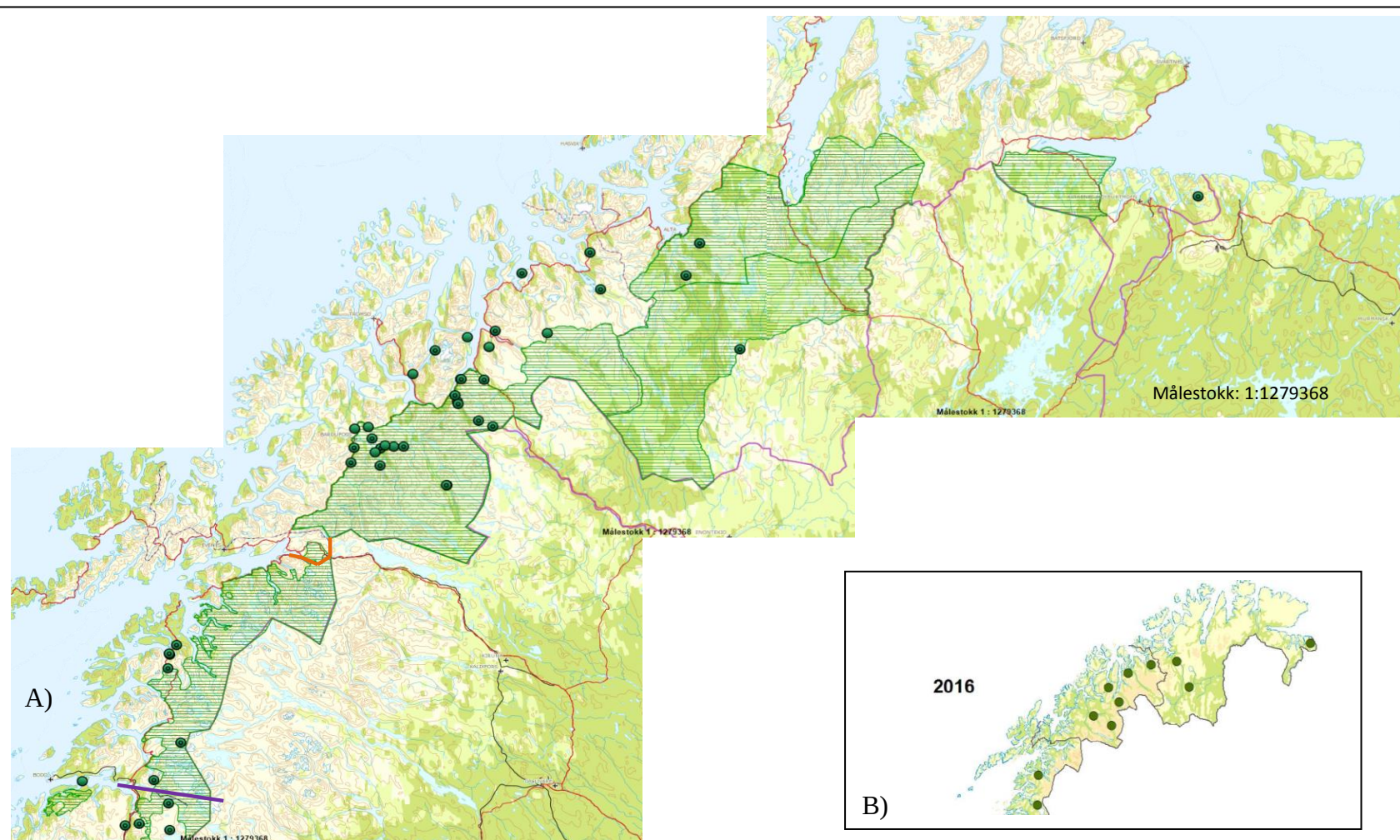
Gjennom en sammenstilling av forskning på gaupas bestandsdynamikk i Skandinavia over en periode på ti år (Andersen m.fl. 2013) er det for alle gaupebestander som helhet beregnet et årlig vekstpotensial på omtrent 20 prosent ($\lambda=1,20$), men med en betydelig grad av variasjon mellom regioner, år, og individuell variasjon i rekruttering av avkom. Videre viser Andersen m.fl. (2013) i en teoretisk beregning at en avskytning på 16,7 % av estimert bestand før jakt opprettholder en stabil bestand, når det tas hensyn til dødeligheten av voksne hunngauper i

perioden februar til mai. Dette forutsetter lik inn- og utvandring og at uttaket av voksne hunngauper ikke er for høyt. Selv om vi mangler finskala kunnskap om aldersbesetning av hunngauper, fødselsrate, overlevelse, og tids og romlighet variasjon i byttedyr, kan det tyde på tilgang til byttedyr er relativt stabil og oversiktlig i Troms, og mer avhengig av sesong og ikke så oversiktlig i Finnmark (Walton m.fl. 2016). Dvs. at en kan forvente en mer stabil produksjon og rekruttering av avkom i Troms enn Finnmark.

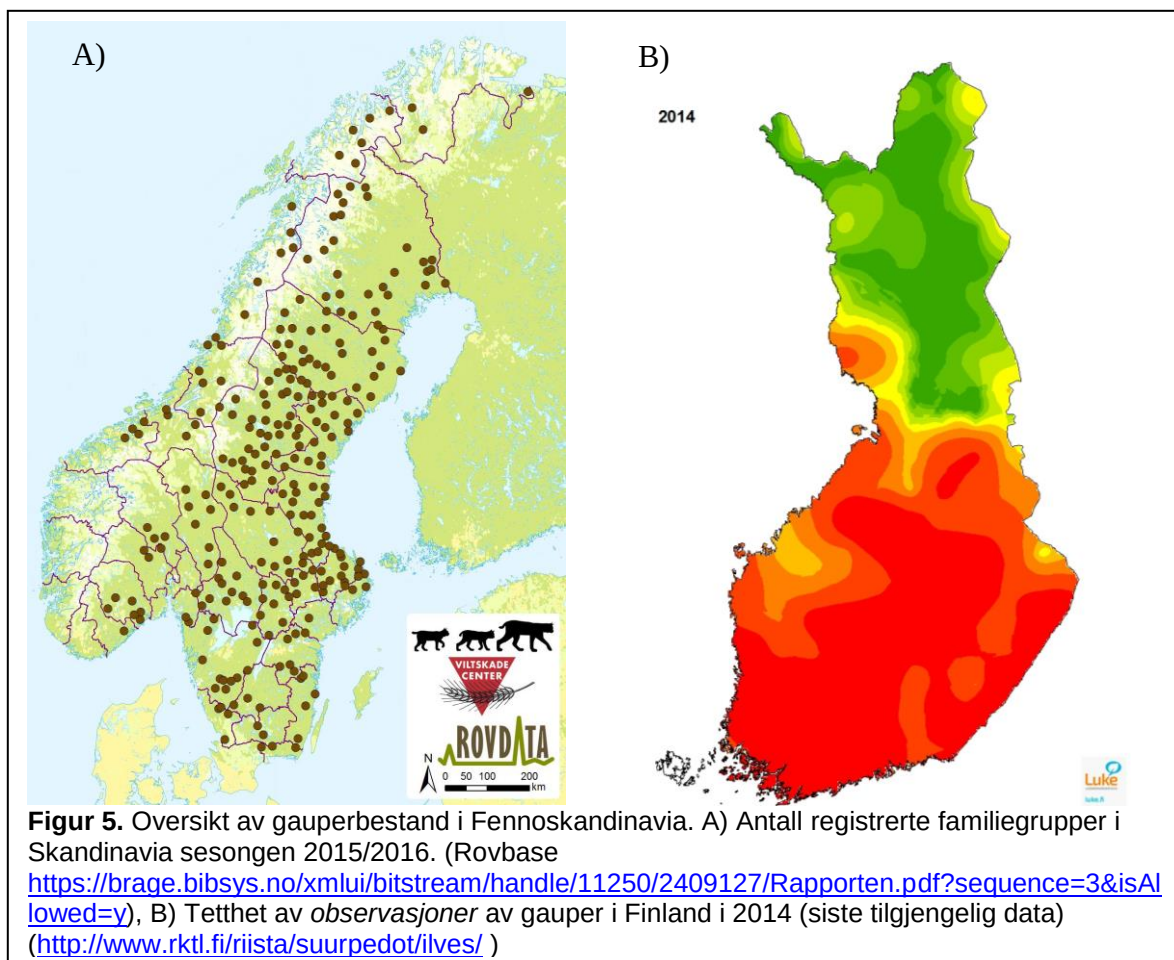

Figur 2. Registreringer av dokumentert eller antatt sikker gaupeaktivitet i 2014 (perioden 01.10.2013 – 28.02.2014) og antall ynglinger. A) Grønne sirkler med svart midttring representerer familiegrupper, og grønne sirkler uten svart midtpunkt (ring) representerer enkelte individer. Skravert områder viser A-området for gaupe. Oransje-farget linje viser grovmarkering av sørlig grense for samarbeidsområdet med Nordland og lilla-farget linje viser grovmarkering av sørlig grense av Nordfylket forvaltningsområdet i Nordland. . B) Antall ynglinger i Finnmark, Troms og nord Nordland. Rovbase 04.10.2016

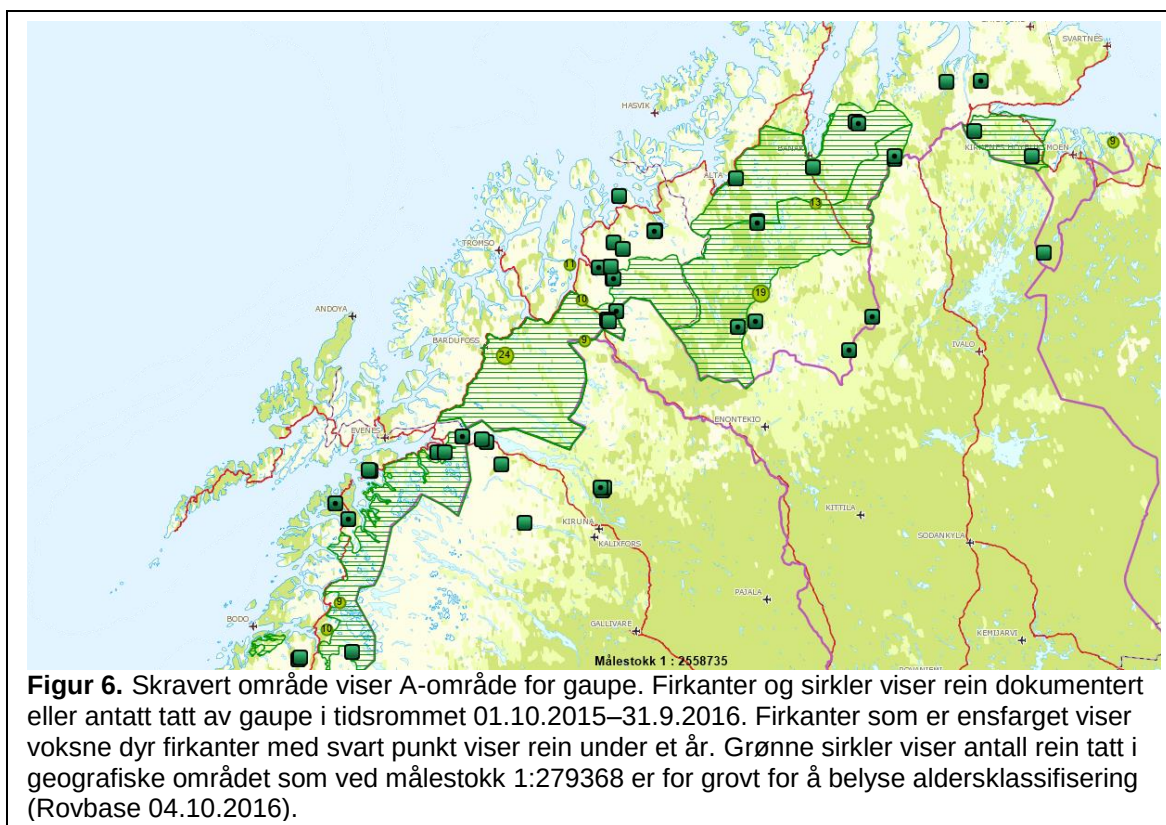
Figur 4. Registreringer av dokumentert eller antatt sikker gaupeaktivitet i 2016 (perioden 01.10.2015 – 28.02.2016) og antall ynglinger. A) Grønne sirkler med svart midtring representerer familiegrupper, og grønne sirkler uten svart midtpunkt (ring) representerer enkelte individer. Skravert områder viser A-området for gaupe. Oransje-farget linje viser grovmarkering av sørlig grense for samarbeidsområdet med Nordland og lilla-farget linje viser grovmarkering av sørlig grense av Nordfylket forvaltningsområdet i Nordland. B) Antall ynglinger i Finnmark, Troms og nord Nordland. Rovbase 04.10.2016

På bakgrunn av overnevnte, samt vurderingene av tapssituasjonen i dette saksframlegget, vurderer sekretariatet at kunnskapsgrunnlaget er godt. Derfor, vurderer sekretariatet beslutningsgrunnlaget som tilstrekkelig, føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 blir dermed ikke tillagt vekt.

Naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning sier at «en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Over er det vist at det finnes vesentlig kunnskap om gaupebestandens respons på jakttrykk, og om overlevelse og reproduksjon hos gaupe. Vi har også mye kunnskap om gaupas predasjonstakt på ulike byttedyr og på samspillet mellom gaupe og jerv. Mye av dette er samlet i Mattisson m.fl. 2015, Odden m.fl. 2014, Walton m.fl. 2016, og Linell og Tveraa (2015). Sekretariatet legger til grunn at bestandsmålet for gaupe skal nås og opprettholdes innenfor A-området for gaupe, sekretariatet har vurdert at foreslått kvote for kvotejakt på gaupe i region 8 ikke er til hinder for dette, og at kvoten dermed heller ikke er i strid med prinsippet i naturmangfoldloven § 10.

Naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver sier at «tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter». Rovviltnemnda skal forholde seg til bestandsmålet som er et kompromiss mellom beitenæring og rovvilt, fastsatt i rovviltforskriften § 4. Rovviltnemnda skal sikre en bærekraftig forvaltning av rovvilt samtidig som hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser ivaretas, blant annet slik at en i størst mulig grad kan fortsette med

beitedyr i utmark. Kvotejakt påvirker gaupebestanden, det dreier seg likevel om regional gaupeforvaltning innen nasjonale rammer som igjen er bygd på internasjonale avtaler, dette mener sekretariatet gjør at et kostnadsspørsmål ved evt. miljøforringelse ikke blir relevant i denne sammenheng.

Naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder sier at «for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold gir de beste samfunnsmessige resultater». Innenfor fastsatte rammer jf. den todelte målsettingen om rovvilt og beitedyr har rovviltneimnda gitt klare føringer for en tydelig arealdifferensiert forvaltning. Kvotejakt gir forutsigbarhet og det er etter sekretariatets vurdering langt mer samfunnsøkonomisk enn skadefelling.

Kvotejakt på gaupe er ordinær jakt med hjemmel i viltloven § 9 i den forstand at jakten utøves på en art som oppfyller høstingskriteriene som er fastslått i naturmangfoldloven § 16. Høsting (jakt) kan bare tillates når arten produserer et høstingsverdig overskudd. I tillegg skal det blant annet legges vekt på skade som arten gjør. Der rein og gaupe i region 8 er til samme tid, er det å forvente at rein er det viktigste byttedyret til gaupe (Mattisson, m.fl. 2011).

Hensikten med å iverksette kvotejakt, er å begrense veksten og/eller utbredelsen av gaupebestanden, for slik å begrense skadene gaupe påfører bufe- og tamrein. For at den skadereduserende effekten skal være størst mulig er det viktig at kvotejakten i sterk grad styres mot områder med skade på sau og rein.

Finnmark – beregning av jaktkvote

Bestandsmålet i Finnmark er på 4 familiegrupper av gaupe. De tre siste årene er det registrert 2,6 familiegrupper i snitt (3, 2 og 3). I 2016 er det registrert tre familiegrupper (to i A-området og en i B-området), altså én familiegruppe under bestandsmålet. Det ble ikke felt dyr under kvotejakt i 2016. Med én registrert familiegruppe mindre enn bestandsmålet bør det ikke åpnes for jakt i Finnmark. Sekretariatet viser imidlertid til at det sannsynligvis er flere familiegrupper enn det som registreringene viser. Tap av sau og rein på beite i vinter, vår og sommer indikerer at bestanden av gaupe er noe høyere enn registreringene viser. Det er dokumentert til sammen 47 sau og rein tapt til gaupe i 2016. Skadene er fordelt over hele fylket, hvorav majoriteten er innenfor A-området og langs grensene til B-området. Erfaringer fra tidligere år peker derfor i retning av at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om arealdifferensiert forvaltning enn å åpne for kvotejakt på gaupe i Finnmark også i 2017.

Rovviltforskriften § 7 sier at rovviltnemndens vedtak om kvotejakt skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske forhold, bestanden og skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6. Rovviltnemnda har gitt føringer i sin forvaltningsplan om at bestandsmålet for gaupe skal nås og opprettholdes i A-området. Det foreslås derfor at det kun åpnes for jakt i B-området med følgende kvote:

B-området i Finnmark:

To – 2 – gauper hvorav maksimalt én – 1 – voksen hunngaue. Jakta stopper i Finnmark dersom det felles én voksen hunngaue.

Troms og nordre del av Nordland – beregning av jaktkvote

Bestandsmål for Troms er 6 familiegrupper. De siste tre årene er det registrert 4,83 i snitt (2,5, 6, 6 mellom 2014 og 2016). Dette tilsvarer en totalbestand i Troms i 2016 før jakt på $4,83 \times 6,14 = 29,66$ (95 % CI 27,53 – 31,78) gauper [estimat basert på omregningsfaktor av 6,24 er 30,14 (95 % CI = 26,61 – 33,67), og estimat basert på differensial estimat for nord og sør Troms er 29,96 (95 % CI = 27,55 – 31,80)].

Med å bruke funksjon i Andersen m.fl. 2003 blir bestandsstørrelse før jakt i 2017:

$$N_{t+1} = (N_t - \text{Jakt}) * \lambda$$

Hvor N_{t+1} er populasjonsstørrelse i 2017, N_t er populasjonsstørrelse i 2016, Jakt er antall dyr drept under jakt i 2016, og λ er tilvekstrate som Andersen m.fl. gir som 1,2.

Bestandsstørrelse i 2017 før jakt = $(29,66 - 3) * 1,2 = 32$ individer

Siden bestandsmålet i Troms tilsvarer 36,8 gauper ($6 \times 6,14$ (evt. 6,24)), har vi omtrent 5 gauper for lite for å oppnå bestandsmålet ved beregning i registreringsperiode 2016/2017.

Dette regnestykket viser altså at det ikke bør åpnes for jakt. Imidlertid legger rovviltnemndas forvaltningsplan av 10.10.2013 klare føringer på at bestandsmålene skal nås innenfor A-områdene, mens det skal være et høyt trykk på uttak i B-områdene. En lav bestand taler for at gaupekvoten for Troms og samarbeidsområdet med Nordland i 2015 må settes lavt, slik at gaupebestanden igjen kan nå bestandsmålene i Troms og forvaltningsområdet Nord-fylket i Nordland. Derfor vil ikke sekretariatet tilrå å åpne for kvotejakt på gaupe i A-området i Troms eller i fellingssone A i samarbeidsområdet med Nordland.

Andelen voksne hunngauper som får fram unger, kan variere en del mellom år. I enkelte år vil en stor andel av de voksne hunnene få fram unger, mens det i andre år er en mindre andel som klarer dette. Tilgang til rein vinteren før fødsel av unger, og tilgang til rein vinteren etter fødsel påvirker sterkt sannsynlighet at gaupe får avkom, og at avkom blir rekruttert til bestanden (Walton m. fl. 2016). Dette blir avhengig av både årlige variasjoner i klima og migrasjonsmønstre av rein innenfor revirareal til gaupe, og tilgang til alternativt byttedyr om rein ikke er tilgjengelig om vinteren (Mattisson m.fl. 2015, Tveraa og Linell 2015, Walton m.fl. 2016). I tillegg er det mer sannsynlig at eldre hunngauper får avkom enn yngre gauper (Nilsen m. fl 2012).

Tap av beitedyr til gaupe siste år samt erfaringer fra tidligere år, taler for at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning, enn å åpne for begrenset kvotejakt i B-områder. Rovviltnemnda har gitt føring i sin forvaltningsplan om at bestandsmålet for gaupe skal nås og opprettholdes i A-området. I 2016 ble det registrert seks familiegrupper av gaupe i Troms, dette mot 6 året før. Det ble felt 2 voksen hunngauper i 2016. Sekretariatet mener en kvote på fire gauper i B-områdene ikke vil være skadelig for bestandens overlevelse, og at en vil kunne forvente å ha omtrent seks familiegrupper i Troms også i 2017 med dette uttaket.

Konklusjon

Gaupekvote i Troms og avtaleområdet i Nordland

Sekretariatet vil tilrå at det settes en kvote på fire – 4 – gauper i B-området i Troms og samarbeidsområdet med Nordland (i samarbeidsområdet kan det ikke felles gaupe øst for Bjerkvik og E6). Av disse kan det ikke felles mer enn totalt én gaupe i B-området i kommunene Sørreisa, Bardu, Dyrøy, Salangen, Lavangen, Gratangen, Skånland, Tjeldsund (fastlandet), Evenes og Narvik (vest for Bjerkvik og E6). Det kan ikke felles mer enn to voksne tisper, jakta stoppes når to voksne tisper er felt.

Litteratur

Andersen m.fl. 2003. Utredninger I forbidelse med ny rovviltmelding. Gaupe – bestandsdynamikk, bestandsutvikling og høstingsstragier. NINA Fagrapport 59. 28s.

Andrén m.fl. 2002. Estimating total lynx *Lynx lynx* population size from censuses of family groups. *Wildlife Biology*, 8:4 299 – 306

Brøseth og Tovmo, 2013. Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge 2013. NINA Rapport 960. 67s.

Forvaltningsplan for rovvilt region 8. Vedtatt 10.10.2013. Rovviltnemnda for region8

Linnell og Tveraa (red.) 2015. Kunnskapsstatus og kunnskapsbehov for forvaltning av rovvilt i Norge. NINA Rapport 1195. 78s.

Mattisson, 2011. Factors affecting Eurasian lynx kill rates on semi-domestic reindeer in northern Scandinavia: Can ecological research contribute to the development of a fair compensation system? *Biol. Conserv.* (2011), doi:10.1016/j.biocon.2011.09.004.

Mattisson m.fl. 2015. Gaupe og jerv i reinbeiteland. Sluttrapport for Scandlynx Troms og Finnmark 2007 – 2014. NINA Rapport 1200.45s.

Nilsen et m.fl 2011. Prognosemodell for bestanden av gaupe i Norge. NINA Rapport 774. 26s.

Odden m.fl. 2014. Gaupas predasjon på sau – en kunnskapsoversikt. NINA Temahefte 57. 71s.

Walton m.fl. 2016 (in press). The cost of migratory prey: seasonal changes in semi-domestic reindeer distribution influences breeding success of Eurasian lynx in northern Norway. Oikos doi: [10.1111/oik.03374].

30/16 Planlegge møte med ministeren 31.10. på Gardermoen